LEEUWARDER COURANT
05 december 2017, pag. 30

Wie komen er niet meer terug?

Het verdwijnen van vijf gemeenten in Friesland per 1 januari vanwege herindeling betekent dat de tijd van afscheid nemen is aangebroken. Ook van raadsleden die zich jaren achtereen hebben ingezet voor Leeuwarderadeel, Menameradiel, Franekeradeel, het Bildt en Littenseradiel. Wie komen er niet meer terug?

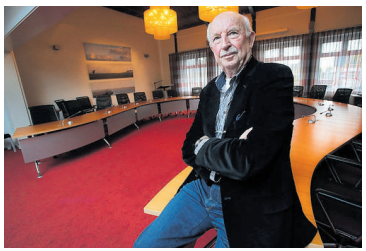

Wiebe Postma in de raadszaal van het Bildt. ,,Ik was een van de eersten die zeiden dat we naar het noordwesten moesten kijken.'' FOTO NIELS WESTRA

Joop Bekkema in het gemeentekantoor in Franeker. ,,As it yn Frjentsjer reint, dan dript it yn 'e doarpen.'' FOTO CATRINUS VAN DER VEEN

Gosse Hiemstra was raadslid in Littenseradiel. ,,Mei sa'n bytsje stimmers ferstjinwurdigje je it folk net.'' FOTO MARCEL VAN KAMMEN

Wiebe Ekas, raadslid van GBL Leeuwarderadeel. ,,Als je uitdeelt, moet je ook kunnen incasseren.'' FOTO CATRINUS VAN DER VEEN

Willem Roersma in de raadszaal in Menaam. ,,Ik ben er altijd tegen geweest dat ze voorzieningen wilden clusteren.'' FOTO NIELS WESTRA

'Nooit met tegenzin'

MARIA DEL GROSSO

De 78-jarige Wiebe Postma uit Vrouwenparochie was zeventien jaar raadslid voor de VVD. De nieuwe gemeente is niet de reden dat hij stopt, wel zijn leeftijd.

Met fractiegenoot Jaap de Haan is Postma in het Bildt al jaren op zoek naar opvolgers. „Die zijn niet te vinden. Wij wilden vier jaar geleden al stoppen, maar zijn om die reden doorgegaan.'' Postma blijft daarom actief in het bestuur van de VVD Waadhoeke. Ook hiervoor is het moeilijk om kandidaten te vinden.

Postma begon voor de VVD in de voormalige gemeente Wonseradeel. Niet dat hij de raad in wilde, maar er dreigde een ongeschikt persoon voor deze partij in de raad te komen. Toen werd ondernemer Postma, die onder andere producten ontwikkelt voor de landbouw, benaderd. „Ik vond dat ik mij daar niet aan kon onttrekken, ook niet toen ze mij later in het Bildt vroegen. Je hebt een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Je zit daar voor het algemeen belang.'' Dat het de VVD werd, was geen punt van discussie. „Je wordt als liberaal geboren. Vrijheid, blijheid, is mijn adagium. Dan pas je niet bij een andere partij.''

De tweemansfractie kwam als oppositiepartij een aantal keer rebels in het nieuws. Door fel uit te halen naar de manier waarop het asielzoekerscentrum tot stand kwam en de boycot van de raad waarin het nieuwe college in 2014 werd geïnstalleerd. Maar Postma wil het niet meer hebben over de „nare dingen''.

„Hoewel de laatste vier jaar minder leuk waren.'' De VVD kon tot dan toe in de oppositie nog goed samenwerken met de PvdA. Toen die in het college kwam, was dat iets minder.

Postma kijkt liever naar de successen. Zoals het uitbaggeren van de vaart naar Oudebildtzijl, noodzakelijk voor aansluiting op de Elfstedenvaarroute. De gemeente het Bildt zag er geen brood in vanwege de hoge kosten van ruim zes ton. Postma besloot zelf op onderzoek uit te gaan, belde met het waterschap en kwam erachter dat het voor ruim een ton ook mogelijk was. „De vaart is daarna op diepte gebracht.''

De liberaal betreurt het dat er voor de VVD „geen Bilkerts'' in de nieuwe raad van Waadhoeke komen. Opnieuw bleek het moeilijk kandidaten te vinden. Met de grotere gemeente heeft Postma geen moeite. Hij was er al voorstander van toen er nog sprake was van samenwerking in oostelijke richting. Met gemeenten als Ferwerderadiel en Leeuwarderadeel. „Dat cultuurverschil was te groot. In de raad was ik één van de eersten die zeiden dat we naar het noordwesten moesten kijken.''

Dat het nu zover is, stemt de ondernemer tevreden, al betreurt hij het nog steeds dat Harlingen afhaakte. „Harlingers en Bilkerts hebben veel gemeen. Ze zijn opgegroeid bij en met de zee. Maar Harlingen is ook belangrijk vanwege de toeristische en economische kracht van de stad. Alleen aan een fusie met Franeker zie ik niet veel voordeel. Franeker is meer een slaapstad.''

Opnieuw met pensioen

MARIA DEL GROSSO

Hij kijkt er naar uit. Niks meer moeten en volledig zijn eigen tijd kunnen indelen. Na twee raadsperioden wethouder te zijn geweest en daarvoor jaren raadslid neemt Joop Bekkema (71) afscheid van de gemeentepolitiek.

De wethouder heeft zijn werk altijd fantastisch gevonden, mede door zijn portefeuille waarin ruimtelijke ordening, verkeer, vervoer en volkshuisvesting zaten. „Dan kinst echt wat delsette. Fytspaden, brêgen, minsken sjogge it. Dat hat my altyd mear lein as de sêfte sektor.''

De inwoner van Schalsum werd tijdens de PC in Franeker ooit aangesproken door enkele oprichters van Gemeentebelang Franekeradeel, een van de oudste gemeentebelangen in Friesland. Of hij lid wilde worden. Binnen de kortste keren zat Bekkema in de raad en in no time was hij fractievoorzitter. „Ik ha ek noch fiif jier foarsitter west fan de partij. Polityk hat my altyd bot ynteresseare.'' In een lokale partij zag hij voordelen. Die is niet gebonden aan opdrachten en dogma's van een landelijk partijbestuur.

Afkomstig uit een gezin van zes kinderen was Joop voorbestemd om de kweekschool te gaan doen. Een jaar stond hij voor de klas aan de mulo in Burgum. Toen moest de 'master' in dienst. „Ik bin dêr bleaun. Ik seach de starfighters en tocht: dit is wat ik wol.'' De onderwijzer werd luchtmachtpiloot, vloog in F16's en was als squadroncommandant betrokken bij diverse oorlogen waar de Nederlandse staat aan meedeed. In 2001 ging hij met functioneel leeftijdsontslag. „It fielt of ik foar de twadde kear mei pensjoen gean.''

Afscheid van de vliegtuigen neem hij niet. Bekkema is nog vlieginstructeur en -examinator bij de rijksluchtvaartdienst. Ook is hij voorzitter van de Stichting Luchtvaartcentrum in Drachten. De stichting die het vliegveld van de gemeente Smallingerland wil overnemen. Verder blijft hij actief in de Stichting Monumenten Franekeradeel en voor zijn grote zangidool Bob Dylan. Hij zit in de stichting die het werk van Dylan meer bekendheid wil geven.

De laatste dagen op het gemeentehuis, daar leefde Bekkema al langer naar toe. „Do wytst de datum.'' De Franeker volksaard zal hij missen. „Soe dat wol goed komme, juh? Dat wie meastentiids de reaksje as de gemeente mei plannen kaam.'' Trots is Bekkema dan ook op zijn „prachtichste projekt Franeker Waddenpoort''. Watersporters kunnen door forse investeringen in bruggen, aanlegplaatsen en walbeschoeiing nu de stad in varen. „It hat in lang proses west, mar eltsenien fynt it no prachtich.'' Ook de rondweg kreeg Bekkema na jaren gesteggel voor elkaar, dankzij de boer die eerst niet wilde meewerken en die tijdens zijn wethouderschap overstag ging.

Bekkema noemt zichzelf een optimist en nooit chagrijnig. Zelfs de ziekte MS (multiple sclerose) kreeg hem er niet onder. Eind jaren negentig kreeg hij de diagnose nadat hij moeite kreeg met het opheffen van zijn rechtervoet. „It soe nooit mear better wurde.'' Maar het proces verloopt zo geleidelijk dat Bekkema elke keer goedgekeurd wordt om te vliegen. „Allinnich moat ik altyd oppasse dat ik net fal.'' Nog niet zo lang geleden kon hij dat thuis niet meer voorkomen en brak zijn heup. Het herstel duurde lang, maar zodra hij kon, was de bestuurder weer op zijn plek.

Omdat Waadhoeke een gemeente wordt met veertig kernen en maar één stad, heeft Bekkema een boodschap: „Frjentsjer moat him net ûndersnije litte. Want dy stêd is de lûker. As it yn Frjentsjer reint, dan dript it yn 'e doarpen.''

Drie periodes de limiet

ELIZABETH VOGELZANG

Gosse Hiemstra zat vier termijnen in de raad van Littenseradiel en stopt tegelijk met zijn gemeente. De lage opkomst bij de verkiezingen heeft een heftig bijeffect, concludeert de CDA'er: ,,Yn de ried sitte gjin folksfertsjinwurdigers mear.''

Natuurlijk, hij had nog best zin in een nieuwe periode. Gosse Hiemstra zat al veertien jaar achtereen voor het CDA in de raad van Littenseradiel. Een zetel in de nieuwe grote raad van Súdwest-Fryslân, dat „noaske'' de Wommelser wel. „In fantastyske útdaging.'' Dus toen de partij hem als duwer op de kandidatenlijst zette, was dat een „teloarstelling''. Maar realistisch en logisch ook. „Trije perioades is eins de limyt.''

De politieke tijd voor het langstzittende raadslid in Wommels zit erop. De vergaderzaal wordt ontruimd. Zijn zetel verdwijnt in een verhuiswagen naar Sneek. Klaar, gedaan, afgelopen. Hiemstra heeft er vrede mee. De herindeling was nodig. Het kleine Littenseradiel kon niet langer de broek ophouden met alle extra taken uit Den Haag erbij. „Dik 40 prosint fan de begrutting giet nei it sosjaal domein. Soks kinsto net langer dwaan mei ienpitters.''

Hij kijkt terug op een periode van „nocht en wille''. Stapte de lokale politiek in omdat hij invloed wilde uitoefenen. „Dan moatte jo de ried yn stappe.''

Als politicus was hij wars van 'Den Haagje in het klein spelen'. Strijd tussen coalitie en oppositie. Dat kietelen en elkaar een poot dwarszetten om het politieke spel - Hiemstra had er niks mee. Hij was een man die zich altijd inzette voor het algemeen belang. Coöperatief. Daarom doet het ook nog zeer als hij terugkijkt op de zwarte bladzijde van Littenseradiel: de bestuurscrisis (2006/2007) die het flink liet donderen in het anders zo 'noflike' Littenseradiel. Burgemeester Johanneke Liemburg clashte met de PvdA en VVD, verhoudingen raakten ernstig verstoord. „In ried dy't wegeret te fergaderjen. In demokrasy dy't komt stil te stean. Soks hakt deryn en jout allinne mar feliezers. Der binne minsken skeind. Wie dat it no allegear wol wurdich?''

Er is iets veranderd de afgelopen jaren. „Binne riedsleden noch wol folksfertsjinwurdigers?'' Hiemstra vraagt het zich af door de lage opkomst van zo'n 40 procent. Zijn antwoord op die vraag: „Nee, mei sa'n bytsje stimmers ferstjinwurdigje je it folk net.'' De rol van de raad moet daarom veranderen, vindt hij. Het college moet plannen maken op basis van initiatiefgroepen uit de bevolking. „En de ried moat tasjen of dat spul suver spile wurdt.'' Zo zou het in de toekomst geregeld moeten worden, als het aan de CDA'er ligt.

Hiemstra gaat het niet meer meemaken. Zijn raadswerk stopt en in april ging hij na 47 arbeidsjaren bij Aegon met pensioen. Wat hij gaat doen? Nou, misschien bemoeit hij zich wel wat meer met het reilen en zeilen in zijn dorp Wommels. Nu de grote werkgever vertrekt en ook de mavo verdwijnt ligt er een taak voor de bewoners om de levendigheid in de oude gemeentekern te bewaken. „Soks is in grutte aderlating. Dêr moatte jo wat mei.'' Het zou zomaar kunnen dat de CDA'er de nieuwe rol die hij voorziet voor de burger zelf gaat invullen.

De laatste Mohikaan

ASING WALTHAUS

Na het overlijden van Reitze Ketellapper in 2015, de kleurrijke fractievoorzitter van Gemeentebelangen Leeuwarderadeel, volgde Wiebe Ekas hem op. ,,De partij was zijn kindje.''

„Zo'n 48 uur voordat we als Gemeentebelangen de kieslijst maakten voor deze nieuwe verkiezingen heb ik ervoor bedankt. Ik zou op de zesde plaats komen. Laat een ander ook maar wat doen, heb ik gezegd. Kijk, onze beide kinderen wonen in die stad, die hebben er veel vrienden en kennissen, ik ben er voorzitter van een vereniging van eigenaren en ik heb er zelf wel een groot netwerk. Als je dan bedenkt dat de opkomst bij dit soort fusieverkiezingen laag is, dan is er een grote kans dat je met voorkeursstemmen toch weer in de raad komt, en dat wilde ik niet meer.''

„Bijna vanaf de oprichting ben ik bij GBL geweest. Reitze Ketellapper en anderen waren met de partij gestart en vroegen of ik ook wat wilde betekenen. Ik had van kleins af aan al interesse in politiek, toen ik als jongetje in Stiens voetbalde, noemden ze me de politicus in de dop, want ik had overal een mening over.''

„Dus heb ik me op de lijst laten zetten, ik stond er bij de eerste verkiezingen op nummer vier en ik kwam in 1994 meteen in de raad. Deze periode wordt door de fusie met Leeuwarden niet helemaal volgemaakt, maar anders had ik er 24 jaar in gezeten. Ik ben *der letzte der Mohikaner*.''

„Ketellapper was de denker en de doener van die partij, iedereen kende hem, ze noemden het hier ook wel de partij Ketellapper, het was zijn kindje. Hij heeft er heel veel voor gedaan, het was zijn lust en zijn leven. Alle anderen stonden in zijn schaduw. Ik was degene die wel eens wat tegengas gaf, of op de rem ging staan.''

„Zelf hou ik wel van wat reuring. Actie betekent reactie, zo hoort politiek een beetje te zijn. Het is me wel eens gebeurd dat ik dingen een beetje te scherp heb gesteld, maar ik ben er niet bang voor om dat te doen. Ik heb ook wel eens bij de raad van Ferwerderadiel gekeken, en bij Leeuwarden, maar daar is het veel tammer. De eerste jaren ging het in Leeuwarderadeel ook redelijk gemoedelijk, maar de laatste tien, vijftien jaar is er een veel agressievere manier van debatteren gekomen.''

„Het hangt er misschien mee samen hoeveel haantjes er in de raad zitten, die de durf hebben om de zaken scherp te stellen en die hebben we hier. Je moet ervoor zorgen dat je in de derde helft weer als mannen onder elkaar met elkaar omgaat, dan heb je er geen last van. Ik ben ook wel eens afgeslacht. Als je uitdeelt, moet je ook kunnen incasseren. Als je elke keer naar huis gaat met het gevoel 'wat een pokkezooi', dan hou je het niet zo lang vol.''

„Wat mij altijd bij zal blijven was een bijeenkomst over de herindeling in De Skalm. GBL was anti-Leeuwarden, wij zagen meer in het Middelseeverhaal, samenvoeging met Ferwerderadiel, het Bildt en Menameradiel, allemaal plattelandsgebieden. Maar de sfeer die daar op die avond heerste tussen de voor- en tegenstanders, dat was echt beangstigend. Daar besefte ik, wat ik natuurlijk eigenlijk wel wist, dat als de omstandigheden slecht genoeg zijn, we elkaar zo weer afslachten. Dat is het verschijnsel mens. Ik ben die avond eerder weggegaan.''

Op zijn 'Willems'

MARIA DEL GROSSO

Hij zorgde voor een aardverschuiving in de Menameradielse politiek. Uit het niets werd Gemeentebelangen Menaldumadeel, waarvan Willem Roersma de oprichter was, in 1994 de grootste partij.

Twintig jaar zat hij in de raad van Menaldumadeel, later Menameradiel. De 74-jarige Willem Roersma uit Deinum was er slechts één raadsperiode van vier jaar niet bij. Maar nu de nieuwe gemeente Waadhoeke zich aandient, acht Roersma zich fysiek en geestelijk niet meer in staat er weer voor te gaan.

Dat heeft meerdere oorzaken, vertelt hij. Het verlies van zijn vrouw na een lange periode van ziek zijn en vervolgens het verlies van zijn grote maat Reitze Ketellapper uit Stiens. De ondernemers, en beiden trekkers van Gemeentebelangen in hun gemeenten, konden goed met elkaar overweg. Ze hadden graag een grote landelijke gemeente rond Leeuwarden willen vormen, maar helaas haakte Ferwerderadiel af en wendde Menaam de steven naar Franeker. „Diverse mensen hebben de Middelseegemeente naar de kloten geholpen. Ik zeg het maar even op zijn Willems'', blikt Roersma terug.

Roersma, die een schildersbedrijf had en bekend werd door zijn Monty-bar in Berltsum, richtte in 1993 Gemeentebelangen Menaldumadeel op. Het kostte hem bloed, zweet en tranen om met de nieuwe partij in 1994 mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Wegens een vormfout werd de partij afgewezen, maar doorvechten tot de Raad van State leverde een overwinning op. En wat voor overwinning: met 38,6 procent van de stemmen werd de nieuweling de grootste in de raad met vijf zetels. Roersma danste de trappen van het gemeentehuis af na de uitslag. Partijleden haalde Roersma vooral uit dorpsbelangen. „Ik had zelf bepaald dat er niemand in mocht die de afgelopen tien jaar lid was geweest van een andere partij.'' Hij vormde eveneens een denktank, die als schaduwfractie ging functioneren. Nog altijd heeft de partij twintig tot dertig mensen achter de hand die bekend zijn met bepaalde onderwerpen en daarover mee willen denken.

De grootte van de partij zorgde er ook voor dat er een wethouder gelevered moest worden. Daarin zat het Gemeentebelangen niet mee. „Ik wilde zelf niet, maar had op een gegeven moment het pak al gekocht. Tot ik in het dorpshuis van Boksum stond te pissen naast Lute Pen. Of ik zin had in het wethouderschap, vroeg hij. Het past niet bij mij, antwoordde ik.'' Gevolg was dat Pen met zijn werkgever iets kon regelen en het wethouderschap op zich nam.

Roersma zegt zijn raadswerk altijd te hebben gedaan omdat hij een sociaal voelend mens is. „Dat ik dat bij Gemeentebelangen deed, is omdat ik vind dat de burger het voor het zeggen moet hebben.'' Hij leerde veel en geeft eerlijk toe dat hij niet altijd optimaal gefunctioneerd heeft. De vijf jaren ziekte van zijn vrouw eisten hun tol. „Ik ben toen ook gestopt als voorzitter van de raadscommissie.''

Trots is Roersma als hij met zijn huidige vriendin, Nanny Westenberg, door de gemeente rijdt. Trots op alle dorpen met hun eigen sportvelden en eigen bedrijfsterreinen. „Ik ben er altijd tegen geweest dat ze dit soort voorzieningen wilden clusteren.'' Het meest trots is hij op de tuinbouw in Berltsum. „Werkgelegenheid voor zevenhonderd man. Toen we begonnen stond er één kasje, maar we zijn er gekomen, potverdorie.''